

UTMANING TILL VAL AV HOTELL UTAN PORR-TV

Från och med den 8 mars, Internationella kvinnodagen, väljer Glesbygdsvirket hotell utifrån den lista som Riksorganisationen för kvinnojourer i Sverige (ROKS) tagit fram över hotell som inte tillhandahåller porrkanaler i sitt TV-utbud. Verket utmanar dessutom andra statliga myndigheter och bolag att göra detsamma.

– Tillsammans är vi stora hotellkunder som kan påverka genom ett medvetet val av hotell. Det är viktigt att vi som kunder stödjer de hotell som valt att ta avstånd från TV-kanaler som profiterar på kvinnors kroppar och som därmed ger bränsle till det sexualiserade våldet, säger generaldirektör Pia Enochsson.

– Jag är övertygad om att andra myndigheter och bolag kommer att följa vårt exempel, tillägger Pia Enochsson.

Flera kommuner och landsting har också beslutat att deras anställda/förtroendevalda inte får övernatta på hotell som visar porrfilm på rummen. Det gäller bland andra Stockholms läns landsting.

UTREDARE FÖRESLÅR NYTT LANDSBYGDSVERK

Glesbygdsvirket bör byta namn till Landsbygdsvirket och få delvis nya arbetsuppgifter. Det behöver också formuleras en politik för landsbygden som det nya verkets arbete kan vila på.

Det är några av de förslag som utredaren Erik Westholm lägger i den utredning om Glesbygdsvirkets framtid som nu har presenterats.

LANDSBYGDEN SÄRSKILD

”Mot en ny landsbygdspolitik” kallar utredaren sin rapport, och många av resonemangen i utredningen handlar just om den ”särskildhet” som utredaren ser att landsbygden har.

– Den nya regionala utvecklingspolitiken gör ingen skillnad mellan stad och land utan betraktar dem som funktionellt sammanväxta. Följden

blir att det inte riktigt finns plats för landsbygden som en separat kategori. Om dess möjligheter ska tas tillvara behövs en tydligt formulerad landsbygdspolitik, säger Erik Westholm.

Därför föreslår han att det tillsätts en ny utredning som får i uppdrag att ”fördjupa kunskapen inom områden som är strategiskt viktiga för landsbygdens framtid i Sverige”.

Denna utredning skulle också formulera uppgiften för den nya landsbygdsmyndighet som Westholm vill se.

forts. sid 2 →

PIAS KRÖNIKA SIDAN 4

Glesbygdsvirket läggs ner!
Leve Landsbygdsvirket!

Glesbygdsvirket träffade klämda öbor

LÄS PÅ SIDAN 3

Transporterna till och från Holmön får skötas med skoter och hydrokopter den tiden isen ligger. Hydrokoptern tar bara tre passagerare. Till höger på bilden Glesbygdsvirkets utredare Kerstin Lindblad och Holmöns handlare Staffan Lindqvist.

FOTO: INGER NORMARK

forts. från sidan 1

NYTT DEPARTEMENT

Men i väntan på en sån utredning menar han att en hel del kan göras för att förtydliga det uppdrag som Glesbygdsverket har haft efter att regionalpolitiken fick en ny inriktning. Han föreslår:

Att Glesbygdsverket flyttas från den regionala utvecklingspolitiken som sorterar under Näringsdepartementet till Jordbruksdepartementet.

Att Glesbygdsverket byter namn till Landsbygdsverket men även i fortsättningen är ett eget verk.

Att Jordbruksdepartementet byter namn till Landsbygds- och jordbruksdepartementet.

Utredningen vill att det nya verket stärker rollen som expertmyndighet för planering och utvärdering av utvecklingsprocesser på landsbygden.

VÄLKOMNA FÖRSLAG

Glesbygdsverkets generaldirektör välkomnar utredningens förslag.

– Förslaget om att regeringen ska forma en landsbygdspolitik är efterlängtad av oss på Glesbygdsverket. Vår legitimitet kan aldrig bli starkare än den politik som vårt arbete vilar på. Idag finns inga tydliga politiska visioner för landsbygderna, vilket gör att Glesbygdsverkets instruktion och uppdrag att ”verka för en positiv utveckling av gles- och landsbygder...” i praktiken omöjliggörs, säger Pia Enochsson.

– Det är bra att Glesbygdsverket nu skapat en bra kunskapsbas och utvecklat unika verktyg för att belysa landsbygdens särskildhet. Men det räcker inte! Utredningen föreslår att vi i princip behåller de uppgifter vi har idag och vill dessutom att vi får ytterligare uppgifter som ligger närmare de kommunala och regionala processerna. Det är logiskt men verksamhetens mer preciserade utformning bör rimligtvis bli ett resultat av den politik som först måste formars på området.

Pia Enochsson välkomnar också förslaget till namnbyte.

Utredningens förslag ska nu remissbehandlas.

Kollektivtrafik för alla – också i gles- och landsbygder

En minimistandard för kollektivtrafik i gles- och landsbygder bör vara att alla har tillgång till buss eller anropsstyrd trafik (oftast med taxi men även med färja/båt) fem gånger per dag vid en hållplats som

inte ligger längre än en kilometer från hemmet.

Det är ett av de förslag som den speciella grupp som ser över kollektivtrafik i trafiksvaga områden har lämnat till den statliga Kollektivtrafikkommittén.

I gruppen ingår Kerstin Lindblad, Glesbygdsverket.

Gruppen föreslår också att alla trafikhuvudmän (oftast läns- trafikbolag) ska få en miljon kronor var för att linjetrafik med buss och tåg bättre ska samordnas med kompletteringstrafik, färdtjänst, skolskjutsar och sjukresor. Pengarna är tänkta som ett engångsstöd för att planeringen ska komma igång.

Dessutom vill gruppen att de trafikhuvudmän som har klarat den här samordningen ska kunna söka statligt driftstöd för anslutningar till linjetrafik.

Om Kollektivtrafikkommittén tar gruppens förslag som sitt får vi veta den 30 juni då utredningen lämnar sitt slutbetänkande.

Gruppens förslag kan läsas på www.sou.gov.se/kollektivtrafik/anslagstavla

FOTO: BO HALLQVIST/NORRLANDIA

Kommunerna kan inte betala för säkerhet på flygplatserna

– Det är inte rimligt att kommunerna ska stå som betalningsansvariga för rikets säkerhet!

Glesbygdsverkets generaldirektör Pia Enochsson tog på Svenskt Flygs konferens på Arlanda 10 mars upp kostnaderna för den ökade säkerheten på landets flygplatser.

Idag finansieras luftfartsskyddet på de icke-statliga flygplatserna delvis av huvudmännen, d.v.s. kommuner alternativt kommunala eller privata bolag, delvis av polismyndigheterna.

Situationen för polisen i Norrland är speciell; polisbrist och mycket långa avstånd. Enbart i Västerbottens inland finns fyra icke-statliga flygplatser: Lycksele, Vilhelmina, Gunnarn och Hemavan.

–Kommuner vi har talat med förstår mycket väl polisens pressade situation och att flygplatserna så småningom ska sköta skyddet. Men de anser att det ska ske med statlig ersättning. Det är inte rimligt att kommunerna ska stå som ekonomiskt ansvariga för rikets säkerhet, säger Pia Enochsson.

Holmöbor i kläm mellan myndigheter

– Det här är ett typexempel på vad som kan hända när enskilda personer kommer i kläm mellan myndigheter.

Det menar Glesbygdsverkets utredare Inger Normark med anledning av den situation som de bofasta på Holmön vid Västerbottenskusten har hamnat i.

Holmön ligger en mil från kusten, och vintertid finns ingen pålitlig förbindelse till fastlandet för de 94 åretruntboende. Sommartid finns en vägverksfärja, men sedan slutet av 90-talet ansvarar Vägverket inte för att staka någon vinterväg över isen. Umeå kommun löser därför vintertrafiken med en hydrokopter som bara tar tre passagerare per tur, vilket betyder

långa väntetider för de ca. femton personer som dagspendlar, om de inte själva löser transporten med skotrar. De dagar hydrokoptern inte kan köra är man hänvisad till helikopter.

Glesbygdsverkets utredare besökte Holmön i februari tillsammans med representanter för Umeå kommun och länsstyrelsen.

– Glesbygdsverket kan inte tvinga fram någon lösning på problemet, men vi kan peka på det orimliga i att holmöborna blir utan fungerande transporter när varken Vägverket eller kommunen anser att det är deras ansvar att lösa frågan för de bofasta, säger Inger Normark.

BABYBOOM?

Är vi på väg mot en ny babyboom? Och varför föds det fler barn per kvinna i USA trots att stödet till barnfamiljer är lägre än i de skandinaviska länderna och merparten av Europa?

Det är frågor som kommer att behandlas vid årets Demografidag 22 maj i Stockholm. SCB arrangerar tillsammans med Glesbygdsverket, Kommunförbundet, Arena för tillväxt och Svensk Demografisk Förening.

Glesbygdsverkets utredare Wolfgang Pichler medverkar under programpunkten ”Vilka demografiska faktorer väger tyngst för befolkningsutvecklingen i landets glesbygder”.

FOTO: HARRY WESTERMARK

BÄTTRE STATLIGA GARANTIER KRÄVS FÖR BOLÅN PÅ LANDET

De statliga garantierna för lån måste förbättras för den som vill bygga bostad på landet. Den slutsatsen dras i Glesbygdsverkets rapport ”Bolån på landet”.

Glesbygdsverkets kartläggning visar att det är mycket svårt för enskilda att få tillräckliga krediter för att bygga på landsbygden. Särskilt stora är problemen i glesbygds kommunerna. Det beror på att det generellt är låga huspriser på längre avstånd från större tätorter än ett par mil.

– Bland barnfamiljer finns ett stort intresse för att flytta till gles- och landsbygder, men det kan vara svårt att hitta

attraktiva hus. Det är därför mycket angeläget att förbättra möjligheterna att låna för dem som vill bygga och renovera på landsbygden, säger generaldirektör Pia Enochsson.

GARANTIER UNDERLÄTTAR

Glesbygdsverkets förslag till förbättringar gäller i första hand användandet av statliga kreditgarantier. För att minska sina risker kan banker och kreditinstitut redan i dag ”försäkra sig” genom kreditgarantier hos den statliga Bostadskreditnämnden (BKN). Men den möjligheten är relativt

okänd och reglerna upplevs i många fall försvåra användandet. Glesbygdsverkets huvudförslag till regeringen är därför att:

- Lånegarantier ska kunna utfärdas före byggstart för alla typer av bostäder, och inte först efter att huset är färdigt, vilket är fallet i dag.
- Beloppen höjs för nya småhus i landsbygden, så att BKN kan ge garantier för lån upp till en högre nivå än nuvarande gräns på cirka en miljon kronor. Detta eftersom de flesta hus kostar mer än en miljon att bygga.
- Lånegarantier i gles- och landsbygdsområden ska kunna utfärdas även vid köp och ombyggnader/renoveringar av befintliga hus.

UTRED EKONOMISKA STÖD

I rapporten föreslås dessutom att ekonomiska stöd till bostäder i gles- och landsbygder utreds. Mest angeläget är att återinföra stöd till lokalt äldreboende.

– Fler äldreboendestäder gör att bostadshus och gårdar blir lediga, vilket underlättar för barnfamiljer att flytta till landsbygden. Dessutom är det positivt för de äldre som vill bo kvar i sin hembygd i en liten lätt-skött lägenhet, säger Harry Westermarck, utredare.

Rapporten kan beställas på Glesbygdsverkets webbplats www.glesbygdsverket.se eller på telefon 063-57 67 20.

B

Glesbygdsverket läggs ner! Leve Landsbygdsverket!

I samband med att utredningen om Glesbygdsverkets framtida roll presenterades återfanns den första delen av denna rubrik (att Glesbygdsverket läggs ner) i många tidningar. Det orsakade berättigad förvåning hos många som hört av sig till verket. Särskilt förvånande blir det förstas när Glesbygdsverkets GD instämmer! Det kräver en förklaring.

Syftet med utredningen har varit att verkets uppgifter ska förtydligas, något vi själva länge efterlyst i ljuset av den avsaknade landsbygdspolitiken.

I korthet innebär förslaget att utredaren föreslår att Glesbygdsverket byter namn till Landsbygdsverket, byter departementstillhörighet och att ett nytt politikområde, en samlad landsbygdspolitik, bör utformas av regeringen. Pressmeddelande med detta innehåll skickades ut av utredaren och kommenteras av mig positivt och som i huvudsak i linje med verkets egen uppfattning (undantaget departementstillhörigheten som jag inte kommenterat).

OFÖRENLIGA MÅL

Glesbygdsverket utformar självklart sin verksamhet utifrån den förutsättning som uppdragsgivaren – regeringen – ger genom det årligen beslutade regleringsbrevet, vilket i sin tur normalt brukar återspegla den politiska inriktningen som givits för politikområdet. Som bekant saknas ännu en

sådan politisk vision för landsbygderna, vilket komplicerar det hela för Glesbygdsverket. Av verkets regleringsbrev framgår att vi ska ”påverka” olika samhällssektorer så att dessa tar större hänsyn till gles- och landsbygdsbefolkningens behov. Men samtidigt ska landsbygdsdimensionen, enligt den nu gällande regionala utvecklingspolitiken, tonas ner. Detta går inte att förena och skapar legitimitetsproblem för myndigheten.

RIKTA KRITIKEN RÄTT

Främjandeuppdraget i sig är inte unikt för Glesbygdsverket men vi kan, med de begränsade redskap vi idag getts, endast påverka genom att belysa viktiga fakta, inte med opinionsbildning som en del tror och andra önskar.

Man kan ha synpunkter på denna av regeringen utformade uppdragsbeskrivningen – personligen tycker jag den är otillräcklig – men det vore klädsamt om synpunkterna riktades till den instans som formulerar verkets uppdrag istället för att kritisera myndigheten för att göra precis det vi ska göra! Att döma av våra regelbundna målgruppsundersökningar och mina och medarbetarnas täta kontakter bland myndigheter och kommuner/län är denna inriktning dessutom helt riktig, men just otillräcklig. Detta värderar jag betydligt högre än de ledarkommentarer som av partipolitiska skäl snabbt utnyttjats en vilseledande rubrik.

GLESBYGDENS VÄGAR GLÖMS I NATIONELL PLAN

Det blir mycket svårt att i många gles- och landsbygder nå målet om ett tillgängligt transportsystem utifrån de förslag som Vägverket ger på investeringar, drift och underhåll i den nationella planen för vägtransportsystemet 2004-2015. Det skriver Glesbygdsverket i sitt yttrande.

Det särskilda programmet för hållbart resande inriktas alltför ensidigt på tätorternas kollektivtrafik och utesluter de behov som finns för utveckling av kollektivtrafik även i gles- och landsbygd, framhålls i Glesbygdsverkets yttrande. Behovet av utveckling av kommunikationerna till öar utan fast landförbindelse tas också upp i yttrandet.

Även grusvägarna diskuteras. Glesbygdsverkets ståndpunkt är att alltför få grusvägar planeras få beläggning fram till 2015. Anslaget för underhåll är också alltför lågt. Det drabbar i orimligt stor utsträckning Vägverkets regioner Mitt och Norr. I de regionerna finns över hälften av landets allmänna grusvägar som har fordonsflöden över Vägverkets tidigare normer. Dessa vägar trafikeras dessutom i mycket stor utsträckning av tung trafik, konstateras i Glesbygdsverkets yttrande över den nationella vägplanen.

REDAKTÖR Birgitta Rhodin, TEL 063-57 67 11

Vill du komma med på vår sändlista, hör av dig till: Gunborg Hägg, TEL 063-57 67 00.

ANSVARIG UTGIVARE Mats Elg

Glesbygdsverket
Samuel Permans gata 2, 831 30 Östersund
TEL 063-57 67 00, FAX 063-57 67 99
E-POST info@glesbygdsverket.se
WEBBPLATS www.glesbygdsverket.se